

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Egressy-utca 27-ik sz. I-ső kör), a Lux-féle házban van, hová a lap ugy szellemi, mint anyagi részét illető minden közlemény intézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közművelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidéken postán küldve:
Egész évre . 6 frt — kr.
Félévre . 3 frt — kr.
Negyedévre . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 10 kr.

Megjelenik hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el s kéziratok nem adatnak vissza.

Háromhasábos nyilttér sora 20 kr.

A legújabb botrány.

Tény és valóság, és pedig elszomorító valóság, miszerint közgyűléseinknek tanácskozási folyama, csaknem rendszerint olyan szokott lenni, hogy az indulatok és fékvesztett szenvedélyeknek kitérői miatt, tanácstermünknek tekintélye, ha nem tisztessége fero veszélyben.

Megvalljuk őszintén, hogy e tárgyról nem szívesen írunk. Az igazságot kimondani, a körtünetekre rámutatni, nem épen hálás dolog.

Azonban járna bár ez a népszerűségi áradattal szemben még oly vesztéllyel, — a sajtó ezen legnemesebb feladatának kötelme alól még barátaink kedveért sem tudnánk kitérni.

Városunk közgyűlésének és tanácskozási termékének tekintélye veszélyben van. Pedig közgyűléseink tekintélyét minden oldalról emelni, nem pedig lejjebb sülyeszteni volna a mi feladatunk. Fel is szólaltunk e tárgyban nem egyszer, hanem igen sokszor. Reá mutattunk ama tünetekre, a melyek városunknak erkölcsi hitelét csak is lejjebb nyomják. Hisz! tudnia, éreznie kell minden művelt embernek, hogy: a közgyűlési terem nekünk az, a mi az országnak az országgyűlés. A városi közgyűlési terem a városi közérdek képviselőjének — és nem magán érdekek — hajléka; tükör az, a mely a

közérdeknek, a közgondolkozásnak, a közvillemérzetének jelképét csalhatatlan maga valóságában hiven megmutatja. És mi csak sajnálkozásunknak bírunk adni kifejezést, hogy e tekintetben „örvendetes“-t — a mostani éra alatt — vajmi ritkán tudunk regisztrálni.

A polgármesternek jó lesz figyelembe venni azon körülményt, hogy a bizottsági tagok azért vannak a törvény által kirendelve és megválasztva, hogy a hatóság összes működését, eljárását: ellenőrizzék. S erre a bizottsági tagok nemcsak jogosítva, de épen kötelezve vannak.

S ép azért a városi hatóság nincs feljogosítva mesterséges módon az ellenőrzést megnehezíteni, vagy épen lehetetleníteni.

Több alkalommal mondtuk és megírtuk, hogy a mostani városi hatóságunk összes működését nem az igazság, de a pártoskodás; nem a közügy, de a magánérdek vezérli.

A mostani városi gazdálkodás alkalmas nemcsak a tisztviselői kar, de az egész hatóság reputációjának lealacsonyítására.

Magunk is beismerjük, és pedig fájdalommal ismerjük be, miszerint ez nemcsak való igaz, — de hozzá tesszük még azt is, hogy eme bajon a közügy iránti szeretet, és a társadalmi tisztesség tekinteténél fogva is, okvetlen kell is segíteni.

Teljesítse mindenki elvállalt kötelességét hiven, becsülettel. Legyen rend. És mi megvagyunk győződve, miszerint a „renddel“ együtt fog járni a „tiszteesség“ is; és mindkettővel emelkedni fog városunk jóléte, hatóságunknak pedig és a közgyűlésnek kellő tekintélye. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Törvényhatósági közgyűlés.

(November 10-én.)

Kállay Albert főispán elnöklete alatt következő nevezetesebb tárgyak fordultak elő:

Először is a polgármesteri jelentés a közgazgatás f. évi október havi állapotáról olvasztatott fel, mely tudomásul vétetett.

Olvastatott a m. kir. belügyminiszteri leirat Miloszavlyevics Milán bizottsági tag panaszára, a városi házipénztárban előfordult szabálytalan eljárásra vonatkozólag. Tudomásul vétetett.

Olvastatott a tanács javaslata Vuics Tivadar háztulajdonostól, a Sipos-utca kinyitására szükséges 29.77 □ öl telek terület megváltása tárgyában. A közgyűlés □ ölet 12 frtjával számítva, az egész területért 357 frt. 24 krt szavazott meg. Az iratok — jóváhagyás végett — a belügyminiszteriumhoz felterjesztetnek.

Olvastatott a tanács javaslata az eladott homok területek jóváhagyása tárgyában. 1) A tavankuti, alsó és felső-csikeriai közlegelőből eladatott 406 lánca és 380 □ öl, 88,313 frt 36 kr

„A BÁCSKAI ELLENŐR“ TÁRCÁJA.

Vojnics Lukács emlékezete.

Szó nélkül hagytad bajtárs, a harc mezejét el,
Költözik egyenként, sorban a régi sereg.
Mennyi reményt vittél ifjan mint képviselő fel,
Mint ki legifjabb volt a haza atyjai közt,
Büszke reményeknek tündérországá mosolyg ott,
Itt a boldogság álla az oldaladon,
Dúsgazdag voltál, szárnyán hordott a szerencse,
Büszkén mondhattad: Féltre! az élet enyém.
Eszményt, ábrándot kerget más ifju hevében,
A te nagy eszményed — Autens és eke vas.
És szép volt pályád, hittak bár olykor a bolygók,
A te világnak büvköre B é k o v a volt.
És szép a temetés, fogatok disz serge kíséri,
Hajdan a nászünnepe fénye se volt ragyogóbb.
Szép temetés! ha az élők fele fénynyel öveznök,
Másképp nézne jövők fátyolos arca felénk,
Hamvaid az anyaföld szent keblén áldva pihennek,
Többet kérhet más, adhat-e többet a hon?
Lelkes gyermekeid folytatják holnap a munkát,
Drága Lukácsom, mondd, adhat-e többet az ég?
Büszke m a g y a r voltál, ez örökség száll fiaidra,
Szent végrendelet ez — irhat-e szebbet utód.

Jámbor Pál.

Bánat ide, bánat oda.

Bánat ide, bánat oda,
Ne busuljunk sohasem,
Mit is érne ez az élet
Ha nem lenne szerelem?

S a szerelem bánattal jár
Sok csalódás van vele,
Hiszen csak így lehet boldog
Az embernek kebele.

Hosszú bánat, rövid öröm
Mégis jó van így nekünk,
Boldogok csak akkor vagyunk
Ha igazán szeretünk.

Ha életünk csupa öröm
Csupa vígság lenne bár,
Fásolt lesz a szív, ha néha
Nem vegyül be bánatár,

Bánat perce úgy eloszlik
Boldogok ha már valánk,
Reménykedve tán feltűnik
Sebb idő is még reánk.

S ha boldogság él szívtünkben
Tán nem fáj úgy tudni azt,
Sárga ősz is eljö egyszer
És felváltja a tavaszt.

Bánat ide, bánat oda
Ne busuljunk sohasem,
Üdvöm annyi bá után is
Reménykedve kereselem.

Fenyves Furher Béla.

Új mellém a kandallóhoz!

Új mellém a kandallóhoz, fel van szítva melege. Így kezd a magyar költő — Kisfaludy Sándor — egy igen szép regét, melyet — fájdalom — a fiatalok már nem is ismernek, de

a régiek oly édes merengéssel olvastak.

Én is ezzel kezdem első tárca cikkemet az idén, hogy üljetek ti is a kandalló mellé . . . de nem azért, hogy tölem regét várjatok. Én a jelen életből akarok ám . . . igen komoly dolgokat elmondani. Régen nem szó-lattam e lapok tiszt. olvasóihoz. A tavaszt felváltotta a nyár, ezt az ősz s ime már a tél is közeledik. Van hát miről beszélünk.

A nyáron, mikor utazgattam és sok mindent tapasztalgattam, jegyeztem . . . úgy éreztem, hogy nincs kinek most elmondani a halottakat. Most itt az ideje, hát beszélék.

Egy város utcáján haladtam. Sose voltam abban a városban, egy árva lelket nem ösmertem. A mint így megyek, mendegélek, egyszer egy ház ablakán nagy betűkkel látom kiírva: «Itt minden hétfőn pompás korhely leves kapható?»

Közelebb léptem s azonnal tisztába jöttem, hogy itt egy korcsmával állok szemben. Az utas ember sokszor azt sem tudja, hogy milyen napra ébred, én figyelmeztetve voltam e hirdetéssel, hogy ma hétfő van.

Megállottam, mintha ahhoz a helyhez kötöttek volna. És láttam jönni és menni az embereket . . . egyik a másik után tért be a korcsmába, a pompás korhely levesre. Leg-

árban, átlag lánconként 213 frt 50 krért; 2) a kelebiai és deszkási közlegelőből eladott 246 lánca és 2972 □ öl, 113,276 frt 60 kr árban, átlag lánconként 460 frtért, vagyis összesen eladott 653 lánca és 352 □ öl homok talaj 201,589 frt 96 kr vételárban. Tehát átlag lánconként 308 frt 70 kr árban. Felső-Csikerián eladásra kijelölt közlegelőkből 101 lánca és 1700 □ öl homok terület árverezők hiányában eladható nem volt. Ezen homok területek árveréseni eladása mindaddig függőben tartatik, míg az eladott részekben a szőlőmivelés és építkezés kezdetét fogja venni. Jávahagyás végett az iratok felterjesztetnek a belügyminiszteriumhoz.

Olvastatott a tanács javaslata a »Virág« utcának folytatólagos kikövezése tárgyában. A tanácsi javaslat így hangzik: »A »Virág« utcának régi kőanyaggal való kikövezési munkálatait a törvényhatósági bizottság f. év szeptember hóban 281/12056 számú határozatával javahagyta s ez fogantatva is lett, — szemben ezen utcának a Teleki-téren át a főtérről leendő összeköttetése elkerülhetlenül szükséges, — minthogy a homokozás és a kövezési munkadíjak iránt a közgyűlés fent hivatkozott számú határozatában már intézkedés tétetett, azonban a közép ut-testre 58 folyó méter hossz lerakandó kőanyaggal a város nem rendelkezik, ennek burkolására pedig 6000 drb félkockakő szükséges, ennél fogva a közgyűlés a 6000 kissebesi félkockakő anyagnak nyilvános árlejtés útján beszerzésével a tanácsot megbizta.«

Gálffy György bizotts. tag. Mire való a tanács részéről ez a mőkázás, hisz a »Virág« utcát már ki is kövezték. (Közbekialtások: Igaz. Ugyvan.) Részéről fölvilágosítást kér arra nézve, hogy kiadott engedélyt Hirsch Mihálynak a kövezésre? miután ez az ügy meg lett felelve.

Elnöklő főispán — ugymond — neki is feltűnt, hogy a kérdéses utcában az az ur, az az »örökös vállalkozó«, ki a város iránt csupa fiu szeretetből minden engedély nélkül folytonosan kövezési munkálatokat teljesít. Ezt ő sem találja helyes dolognak (Élénk derűtség.)

több munkás ember volt köztük.

Mondanom se kell, hogy nagyon érdekelt a dolog. Egyet gondoltam s mintha lökött volna rajtam valaki — ott találtam magam . . . a tabernába.

Szomorú az a kép, a mi itt élembe került. Valóban azok az emberek mindannyian korhely levestre szorultak. Az átvirasztott éjszaka uyomai ott maradtak arcaikon kidült veres szemükön, felborzolt hajukon. szédült vonásaikon.

Édes Istenem! hát így van ez minden hétfőn?

— Így — válaszolt mellettem egy rendőr — pedig még most elég csendesnek vannak.

Beszélgésbe eredtem emberemmel. Elmondotta, hogy ezek az emberek egész héten dolgoznak és szombaton estétől hétfő viradora keresményüket szépen a csap alá temetik.

No lám itt a hiba . . . itt a bibe, a miért a dolgozó magyar ember nem boldogul,

Hát hogy is lehetne így boldogulni? Minden város, minden községben erős érdeklődésem tárgyát képezé mennyire el vannak terjedve országunkban a korcsmák.

Az Isten — ki tudja miért — szőlőinket elvette, a magyar ember most már bort sem ihatik, mert az méreg drága.

Nem elég tehát, hogy nemzetgazdász-

Mamuzsich Agoston bizotts. tag a legnagyobb vagyoni visszaéléssel, rendszertelenséggel és törvénytelenéssel vádolja a városi tanácsot Hangsúlyozza azon visszás állapotokat melyek naprendben vannak; a városi árverési feltételek megállapítása, az árlejtések és árverések javahagyása a közgyűlés hatásköréhez tartozik s a tanács ezt Hirsch szemben nem teljesítette. Sőt van arra is számos példa, ha valamely határozat megfélebbtetik, azt figyelembe nem veszik pedig felsőbbi elintézésre az ily határozatok végre nem hajthatók. A tanács erre nem is hederít. Az 1886. évi XXII. t. c. 164. §-a erre vonatkozólag világosan intézkedik. Részéről nem fogadja el a tanácsi javaslatot, hanem ezt az egész kövezési ügyet — a Kossuth utcai kövezéssel együtt — egy rendkívüli közgyűlésen óhajtja véglegesen tárgyalatni. (Helyeslés).

Elnöklő főispán a tanács intézkedéseit a törvény magyaráztával iparkodik mentesíteni, de biz ez sehogy sem »vágott« be.

Miloszavolyevics Milán bizotts. tag felemlíti a régebbi időkben Hirsch Mihálynak kövezési vállalkozásait — ugymond — ő akkor is — ép úgy mint most — ellene volt, mert az eljárás nem volt correct. A tanács ellenében bizalmatlanságot indítványoz.

Mamuzsich Lázár polgármester nagy hévvel kell sikra a tanács mellett, de azon kijelentésével, hogy ők Hirschnek nem tudnak parancsolni, hogy ne kövezzon, — oriási derűtséget idézett elő.

Mácskovics Titus bizotts. tag erélyes hangon követeli, hogy az egész kövezési ügy egy új közgyűlés elé terjesztessék, mert az nem járja, hogy a közgyűlést félre vezessék. Azt mondták a szeptemberi közgyűlésen, hogy a kimaradt kockakövekkel a »Virág«, a »Battyányi« és »Kazinczy« utca is kikövezhető s most ki sült, hogy a »Virág« utcára sem elég a kő. Nem fogadja el a tanácsi javaslatot. (Helyeslés).

Mamuzsich Lázár polgármester — ugymond — csak esetleg lett a »Battyányi« és »Kazinczy« utca kikövezése a határozatba felvéve; különben a főmérnök követett itt el egy kis tévedést azzal, hogy a kimaradt kocka

köveket a három utcára elégségesnek találta. *) Egyébiránt Mácskovics Titus ur is — főmérnök korában — szintén követett el tévedést, nevezetesen: midőn a szt. Terézia templom javítása alkalmával a költségvetést előirányozta, csak egy tornyot számított fel, pedig köztudomású dolog, hogy a nagy templomnak két tornya van. (Általános derűtség.)

Mácskovics Titus bizotts. tag — ugymond — a polgármester ur nagyon jól tudja, hogy ki követte el a tévedést; ezen polgármesteri kijelentésre csak annyit mond, hogy: *nem igaz.* (Nagy mozgás).

Mamuzsich Lázár polgármester dühösen fölgrík és oda kiáltja Mácskovicsnak, hogy nem én hanem ön *hazudott.* (Oriási zaj. Kiabálás. Többen a főispán felé fordultak s követelték, hogy a polgármestert utasítsa rendre).

Mamuzsich Agoston bizotts. tag. öklével fenyegetve, erős hangon követeli a polgármestertől, hogy sértő kijelentését vonja vissza. (Oriási láрма és kiabálás).

Mamuzsich Lázár polgármester dühtől tájtékozva oda kiáltja: Nem vonom vissza. Ha tetszik a közgyűlési termen kívül, helyt állok. (Nagy zaj, csengetés).

Mácskovics Titus bizotts. tag: Én — ugymond — a polgármester urat azzal nem sértettem meg, hogy állítására azt mondtam hogy: *nem igaz.* (Ugy van, igaza van.) A mi pedig a polgármester urnak azon kijelentését illeti, hogy a közgyűlésen kívül helyt áll, — én a közgyűlésen kívül a polgármester uralmár végeztem. (Közbe kiáltások: Nem párbaj képes. Oriási zaj).

Mamuzsich Agoston bizotts. tag folyton követeli a visszavonást, mert — ugymond — addig itt nem fognak tárgyalni. (Ugyvan nem tárgyalunk. Oriási zaj és kiabálás.)

Elnöklő főispán végre hosszas csengetés után szóhoz juthatott és Mamuzsich Lázár polgármestert, valamint Mácskovics Titus és Mamuzsich Agoston bizottsági tagokat »illetlen viseletükért« rendre utasította. E kínos jelenet

*) A polgármester urnak ez az állítása nem felel meg az igazságnak. Mi Frankl főmérnöknek írásbeli jelentését olvastuk s az, csak a »Virág«-utcának kikövezésére vonatkozott. Szerk.

tunk egy jelentős tényezője — a szőlő — tönkre ment, hanem a magyar ember jobban mint a multban, megszokja a gyilkoló pálinkaivást.

És jaj nekünk magyaroknak ekkor!

Nem csak testileg lesz a nemzedék satnya, de elborul lelkünk, kedélyünk, munkakedvünk is!

Az Isten, kit a magyar nép mindig különösen a magáénak ismert, mentse meg minket e csapástól.

De nem csak ezért szólok én először erről a pompás horhely levestről.

Másfelé is nézek ám.

Az ilyen életmod, az ilyen hely teremti meg nálunk az elégetlen emberek egész raját. Itt nőnek nagyra azok a veszedelmes emberek szavai, kik a munkás népet lázítják, az ő fil-léreiken élőködnek.

A magyar munkás természeténél és józan gondolkodásánál fogva mindig irtozott a társadalmi rend felforgatásától.

Fájdalom, ma már az ily helyeken akadnak lelketlen üzérek, kik szikrát dobnak a lelkekbe nem csak pálinkával . . . de hazug és gyilkos elvekkel is.

A munkás keresztény családokhoz szólok tehát és kérve kérem, kövessenek el mindent, hogy nálunk Magyarországon a keresztény család élet szeretetét, az otthonnak becsülését

féltékenyen ápolják. Ez az egyedüli orvosság, mely még bomladozó tarsadalmunkon segíthet.

Lám, erre mily hivatása van — a családanyának. Kösse le szeretetével, gyöngédségével azt a férfit, hogy szeresse otthonát, hogy érezze át, nehéz, de szép az a küzdelem, mit övéért, édes szerető gyermekeiért folytat.

A magyar honleányának mennyi alkalma van arra, hogy az ifjuságot — mint örző angyalok — megmentse a tivornyáktól, az elzülléstől.

Ne engedjék, hogy nekik rossz, szerencsétlen férjek nevedjenek,

Térjünk vissza arra az időkre, mikor a keresztény családi élet erősebben ki volt fejlődve a társadalomban. Mikor felkeresték egymást a családok és kevésből kedélyesen, de tisztességesen tudtak mulatni.

Valóban . . . üljetek a kandallóhoz, fel van szitva melege, hogy visszahozzátok azokat a régi jó téli estéket, mikor minden családtag tudta és érezte, mi az az édes otthon, mi az a boldog, csöndes családi élet, mely nélkül — különösn a munkás nép — elégedett soha sem lehet . . .

után a tanács javaslatát elfogadták s ezután folyt tovább a tárgyalás.

A megüritelt aljegyzői állásnak, választás után leendő betöltése elhalasztatott addig még a belügyminiszterium az első aljegyzői állásra megválasztott Kutasy József választását helyben hagyja.

A közgyűlés a helyb. izr. hitközség kérvényére 10 öl tűzi hasábfát szavazott meg. Továbbá Dozsai István keletibei tűzkárosultnak 40 frt, Szalma József ludasi tűzkárosultnak pedig 20 frt segélyt szavazott meg. Végre Gyergyó Remete tiszta székely község tűzvész által sujtott lakosainak 20 frt segélyt szavazott meg.

A közgyűlés Löwy Herman kereskedőnek az 1886. évi XXII. t. c. 12 §-a alapján a város lakosai kötelekébe leendő felvételét elrendelte a szokásos 25 frt díj lefizetése mellett.

Olvasatott Varga horgosi Antal és társainak kérvénye, melyben azt kérelmezik, hogy Szabadka városa a fogyasztási italdót 1893-94 és 95 évre kizárólagos szeszitalmérési joggal újból váltsa meg. — A kérelmezők elutasítottak.

A szt. Rókus és szt. György külvárosokban építendő rom, kath. templomok terveinek megbíráására kiküldettek: a városi tanács, két városi mérnök, két meghívandó szakférfi, két külvárosi plébános, továbbá a közgyűlés részéről: Antunovich Mátyás, Mamuzsich Ágoston, Varga Károly, Mácskovic Titus, Vermes Béla, Polyákovic Alajos, Farkas Zsigmond, és Malagurszky Simon bizottsági tagok.

Több tárgy nem lévén az ülés feloszlott.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Az alábbi sorok közzé tételére van szerencsém tekintetes Szerkesztő urat felkérni.

Az 1892-ik évi november hó 10-én eltartott rendes havi közgyűlésen Mamuzsich Lázárnak általam adott válasznak azon szavait «én a közgyűlésen kívül a polgármester uralmát végeztem» — hogy ezen kijelentés ne csak a beavatottak de a nagy közönség részéről is teljesen érthető legyen, hozzá kell tennem, hogy a polgármester ur ma lovagias elégtételt senkinek sem adhat.

Szabadka 1892 november hó 12-én.
Mácskovic Titus

Helyi és vidéki hírek.

— **Wekerle miniszterelnök.** Ő Felsége, az ország legnépszerűbb miniszterét, Wekerle Sándor m. kir. pénzügyminisztert bizta meg az új kabinet alakításával. Wekerle Sándor 1846-ban született Mórort Fehérmegyében, hol atyja a Lamberg család jószágigazgatója volt. Gymnasiumi tanulmányait Székesfehérvárott végezte, honnan Budapestre ment, hogy ott az egyetemen a jog és államtudományi pályára készítse elő magát. Egyetemi pályáját befejezve, hosszabb külföldi tanulmányutrá indult. 1875-ben lépett államszolgálatba, mint fogalmazó segéd Kerkápoly Károly pénzügyministersége alatt.

— **Emlék a zászlóanyának.** A szabadkai «pincér egyesület» zászlószentelési ünnepélyének rendező bizottsága f. hó 12-én szombaton d. e 10 órakor Lichtnekert Andrásné urnónél névnepja alkalmából tisztelgett s mint az egyesület felejtethetlen zászló anyjának egy diszes «album-émlék» könyvet adott át. A diszes album a rendező bizottság arcképeit foglalja magában s azt a rendező bizottság nevében

Stoczek Károly egyesületi titkár egy meleg hangon elmondott üdvözlő beszéd kíséretében nyújtotta át az ünnepelt zászlóanyának. A küldöttségben résztvettek: ifj. Lichtnekert Károly, elnök, Fürst J. Jenő alelnök, Thierry Hugó, Achatz Ferencz, Weinmann Jenő, Ludvig Károly, Orhhoffer Gusztáv választmányi tagok. A tisztelgést kedélyes villásreggeli követte.

— **A palicsi affaire.** Emlékeznek tiszt. olvasóink arra a botrányos eljárásra, melyet Jó-Dezső zálogintézeti tulajdonos f. év július 22-én a palicsi kisvendéglőben dr. Wohl József fiatal orvossal szemben oly brutális módon elkövetet. Ezen büntető ügyben f. hó 11-én volt a helyb. kir. bíróság előtt a végtárgyalás, mely alkalommal Jó-Dezsőt a fenytő bíróság 300 frt. pénzbírságra ítélte.

— **A suaheli karaván** verekedési ügyében f. hó 10-én volt a helyb. kir. bíróságnál a végtárgyalás. A bíróság az ügyet beszüntette és a szerecseneket teljesen felmentette. — Emlékeznek olvasóink arra az afrikai harcra, mely a nyáron a Balika féle kerti helyiségben egy vasárnap délután lefolyt, amidőn is Máncs Jakab, Popovics Mihály és Szkenderovics István a fentnevezett kerti helyiségbe betértek s helyet foglaltak egy asztalnál. Ép az előadás kezdetéhez készültek s megkezdették a belépti díjakat szedni. Midőn e három egyéntől is Hauser Antonia hamburgi illetőségű vállalkozónő a belépti díjat kérte, — ezek azt megtagadták, egyszerűen kijelentették, hogy ők egy krajcárt sem fizetnek, ebből aztán olyan patália keletkezett, hogy a csatározás közben Szkenderovicsnak a baloldalt — a szívéről — a szerecsenek közül valamelyik a lándzsával meg szurta. A szerecseneket letartoztatták s csak 1000 márka biztosíték mellett bocsátották őket szabadon. Most már szent a béke s vigan utaznak Fiume felé, hol aztán a vállalkozónőtől elválva haza utaznak Zanzibárba.

— **Váltó hamisítások.** Mayer Antal almási illetőségű 86. sorogalozredbeli őrmester az őrnagy, kapitány és főhadnagya nevére több rendbeli váltokat hamisított és értékesített. A tényleges hamis váltok összege 1801 frtot, a kár azonban csak 1400 frtot tesz ki. A váltokon — mint forgató — Sugár Mánó kereskedő neve fungál. Az őrmestert f. hó 11-én a kaszárnyában letartoztatták. Az összes váltok a hely. kereskedelmi és iparbanknál lettek értékesítve.

— **Drága mulatság.** Garay Mihály helyb. szőlős gazda f. hó 11-én mindenáron mulatni akart, maga mellé vette tehát Kurucz György bérkocsist s azzal mulatott egészen a lerészegedésig. Reggel aztán az utcán felébredve a bugyélárisában volt 240 frtból csak 3 drb. rézkrajcárt talált. A bérkocsist azt állította, hogy vendégét valahol elvesztette s így nem tudja azt, hogy a pénz hová lett. A rendőrség azonban a bérkocsistnál a lopott pénzből 80 frtot megtalált. A vizsgálatot most erősen folytatják a még hiányzó 160 frt előkerítésére.

— **Közegészségügyi viszonyaink.** Kertész Sándor tisztí főorvos havi jelentése szerint a lefolyt okt. hóban városunkban a közegészségi állapot kedvező volt. A betegségi mozgalom leginkább a torokgyík és roncsoló toroklob, békurut volt anélkül, hogy járványszerű alakot öltött volna. A torok lob csakis a gyermekek közt fordult elő s ez nemcsak városunkban, de az egész országban van elterjedve. A jelenleg országunkban uralkodó kolera még ez idők szerint városunk területén nem fordult elő, tehát városunk kolera mentes. Október havában meghalt 271 egyén s született 242 lélek. Eszerint a halálozás a születéseket 29 egyénnel felülmulta.

— **Uj megálló hely.** A szabadka-dályai vonalon Szabadka és Bajmok állomások közt fekvő «Kunbaja» (133. sz. őrház) elnevezéssel megálló-hely létesített, a hol utasok felvagy kiszállása végett a vonatok feltételesen meg fognak állani.

— **Jutalomjáték.** Bethleni László szintársulatunk baritonistájának jutalomjátékaul f. hó 17-én csütörtökön, a »Kis madaram« című 3 felv. eredeti népszínmű kerül színre. Irta: Gerő Károly, zenéjét: Erkel Elek. A »Kis madaram« Gerő Károlynak ez eredeti népszínműve a legújabb népszínmű ujdonságok közé tartozik. Népdalait, melyek már is a zene és műértő közönség kedvelt darabjaivá lettek, szerzé: Erkel Elek. E mellett, hogy e népdalok annál jobban érvényre legyenek emelve lesz a zenekarban cimbalom kíséret is. E minden tekintetben élvezetes előadást tiszt. olvasóink szives figyelmébe és pártfogásába ajánljuk.

— **Uj orvos.** Dr. Bányai Bertalan az összes orvostudományok tudora, volt budapesti gyakorló és szt. Lukács-fürdő orvosa, ideg s gyermek gyógyász, fogorvos, városunkban letelepedett. Lakik Polyákovic-féle házban. Végez arany, ezüst-töméseket, műfogakat. Rendel d. e. 10—12 és d. u. 2—5-ig.

— **Esküvő.** Karvázy Jozsef vármegyei árvaszéki alszámvevő folyó hó 12-én vezette Zomborban oltárhoz: Frey Fáni kisasszonyt.

— **Kolera Zentán.** A kolera Zentán ismét fellépett s 10 megbetegedés közül a mai napig 7 halállal végződött.

— **Mátyás király szobra.** Kolozsvárról megkaptuk a Mátyás király szobor-bizottság eddigi működéséről szóló jelentést, mely elmondja a szobor történetét. 1882-ben Kolozsvár városa kimondotta, hogy Mátyás királynak országos részvétellel szobrót állít. A mint a szobor-bizottság megalakult, megindult a gyűjtés s 1892. július 1-ső napján már 60,448 frt 74 kr volt együtt. Ehhez járultak az egyházak 162 frttal, a főpapok 230 frttal, a főurak 1542 frttal, a nők 1781 frttal, takarékpéztárak, egyesületek 2451 frttal, tanintézetek 1417 frttal, testületek és honvédek 1790 frttal, vármegyék (gyűjtés) 5389 frttal, városok 7527 frttal, vármegyei létekekből 9000 frttal stb. stb. Közbe emléktáblával látták el Mátyás király kolozsvári szülőházát. A szobor-bizottság még folytatni fogja az agitációt mindaddig, a mig annyi pénz együtt nem lesz, a mennyiből a nagy királynak méltó szobrót lehet állítani.

Nyilttér. *)

Nyilatkozat.

A «Szabadság» 130-ik számában megjelent »Kiszilágyiztatott« cikke vonatkozólag kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a fent nevezett légből kapott cikk a legaljasabb hazugság!

Szabadka 1892 nov 12-én.

Szilágyi Dezső, színész.

Felelős szerkesztő: **STOCZEK KÁROLY.**

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, hogy **Czitera oktatást német vagy francia nyelven egyaránt jutányos ár mellett adok**

Pibál Staniszló.

Lakatos utca 302 sz.

*) E rovat alatt közlöttekért nem felelős a Szerk

A valódi
TORD-TRIFE

kiirt patkányt, egeret és vakondot anélkül, hogy más háziállatoknak kárt okozna.

Ezen szer sem Arsenikumot, sem Strychnint, sem Phosphort vagy más a hányást ingerlő szert nem tartalmaz és háziállatoknak teljesen ártalmatlan.

Ára: Egy csomagnak 50 kr.

Ezer forintot fizetek annak, ki bizonyíthatja, hogy egy a TORD-TRIFE felülmúló szer létezik, mely főképen — mint ez — a háziállatoknak nem árt, míg ellenben más foszfor-vegyületek elpusztít kutyát, macskát és legkellemetlenebb büzt terjeszti.

A COUSSEAU, Traverse Gazzino Marseille, a francia, belga- és olasz államvasutak szállítója.

Szabadkán egyedül kapható:

ROZNOFSZKY JÓZSEF kereskedésében.

Három szoba, konyha stb. illó parkettirozott uri lakás azonnal kiadó

SÜMEGHY FERENCZ bérházában, továbbá több **bolti helyiségek** részben szt.-György naptól, részben pedig azonnal úgy a nagy mint a nagytemplom melletti kisebb bérházában **kiadók.**

Kovacsics Károly

ügyvédi irodáját és lakását B. Almásról — Szabadkára helyezte át I-ső kör. Ányos-utca 98 szám alá a Hacker-féle lakházba.

Kiadó lakás.

A Vince György-féle ujonan épült házban (Bem utca) két udvari szoba, konyha, éléskamra, felszer és padlásból álló lakás azonnal kiadó. — Bővebb értesítés a Sümeghi-féle lisztkereskedésben kapható.

2-3.

A „MAGYAR ASZFALT RÉSZVÉNY-TARSASÁG”

saját bányái: F.-DERNÁN (Bihar m.)

Iroda Budapest, VI. Andrászi-ut 30. sz.

elvállalja: *új építkezéseknél* az alapfalaknak nedvesség-elkülönítő aszfaltréteggeli befedését; járdák, udvarok, kapubejáratok, folyosók, konyhák, mészárszékek, vágóhidak, magtárak, raktárak, istállók, terraszok kerti utak, sétányok, szeszgyárak, ipartelepek, gyárhelyiségek, műhelyek, tantermek, utcai-átjárók, kocsutak, tekepályák, bérkocsi-állomáshelyek stb. stb. természetes, legjobb

aszfalttal burkolását

ovábbá eszközli; nedves falak lakások, boltok, raktárak stb. gyökeres száraztatását — jótálás mellett — legolcsóbb áron.

Felvilágosítás készséggel adatik s nagyobb munkák vidéken is elvállaltatnak; — anyag utasításra vidékre is szállítatik.

A „Magyar aszfalt részvény-társaság” bányatermékei a brüsszeli nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetésben (díszoklevél) részesültek.

Szabadkán: KARSAI BERTALAN ur ad bővebb felvilágosítást.

És ugyancsak ő nála szerezhetők be azon — kitünő minőségű — **cement csövek**, melyek az utcák csatornázása folytán az egyes házakból a főcsatornába lesznek bevezetendők.

Telefon szám. 43.

Telefon szám 43.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a helyben fönnállott, **szép munkák** és **olcsó árak** mellett működő, kitünően berendezett és **Kardos F. cég** alatt vezetett

könyvnyomdát

(Weinhut-féle ház)

vétel után átvettük és azt ujabban is nagy mennyiségű anyaggal és eszközökkel, úgy szintén telephonnal (43 sz.), **amerikai gyorsajtóval** láttuk el, hol minden a **könyvnyomdai** szakba vágó munkák **gyorsan** és a kívánathoz képest **legpontosabban** készítettnek.

A nyomda vezetésével **Hirth Lipót** urat bíztuk meg, ki e nyomdában annak megnyitásától kezdve szakavatottan működik.

Kérjük a n. é. közönséget hirdetésünkről tudomást venni; mi minden erőnkől oda fogunk hatni, hogy becses rendelőinket a fővárosi módszer szerint a legjobban kielégíthessük.

Becsés rendelményeiket elvárva, maradtunk tisztelettel

Szabadka, 1892. évi november hó.

Krausz Mór és Társa.

Nyomatott Krausz Mór és Társa (ezelőtt Kardos F.) könyvnyomdájában Szabadkán.